

ĢENERĀLADVOKĀTA DAMASO RUIZA-HARABO KOLOMERA
[DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER] SECINĀJUMI,
sniegti 2006. gada 14. februārī¹

I — Ievads

samaksas principa piemērojamību; par to, vai nodevas samaksas rezultātā iepriekš minētajā valstī netiek samazinātas subsidijas; un par šīs minētās nodevas raksturu.

1. Komisija ir cēlusi prasību atbilstoši EKL 226. pantam, kurā tā lūdz Tiesu atzīt, ka uzliekot pienākumu Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (turpmāk tekstā — "ELVGF") Virzības nodaļas piešķirto summu saņēmējiem maksāt *Instituto de Financiamento e Apoio ao Desenvolvimento da Agricultura e Pescas* (Institūts lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstības finansēšanai un atbalstam, turpmāk tekstā — "*Ifadap*") nodevas, ko nosaka atkarībā no atbalstītā projekta kopbudžeta, tādējādi samazinot ELVGF finansējumu, Portugāle nav izpildījusi savus Kopienu tiesībās noteiktos pienākumus.

3. Šī lieta ir interesanta, pirmkārt, jau ar to, ka pirmoreiz Tiesai ir iespēja izteikties par iepriekš minēto nodaļu, lai arī tā to ir bieži darījusi saistībā ar otru — Garantiju nodaļu.

II — Atbilstošās tiesību normas

2. Izvērtējot prasības pieteikumā izklāstītos pārmērumus un iebildumu rakstu, domstarpības konstatējamas trīs jautājumos, proti, par ELVGF Virzības nodaļas atbalsta pilnības

4. Lai pienācīgi atbildētu uz uzdotajiem jautājumiem, ir jāveic sīks tiesiskā regulējuma izklāsts, kas atklātu abu ELVGF nodaļu īpatnības, līdz ar to ļaujot noskaidrot, vai attiecībā uz Virzības nodaļu ir piemērojama uz Garantiju nodaļu attiecinātā judikatūra. Turklāt ir jāpievēršas arī noteikumiem par *Ifadap* un valsts nodevas iekasēšanu.

¹ — Oriģinālvaloda — spāņu.

A — *Kopienų tiesiskais regulējums*

1) Lauksaimniecības fondi

a) Izcelsme un sākotnējā attīstība

5. Kopienas mērķu īstenošanai saskaņā ar EK līguma 3. panta [1. punkta] d) apakšpunktu (jaunajā redakcijā ar grozījumiem — EKL 3. pants) paredzēts izveidot “kopēju lauksaimniecības [...] politiku”.

6. Iepriekš minētās politikas mērķu sasniegšanai EK līguma 40. pantā (jaunajā redakcijā ar grozījumiem — EKL 34. pants) tika paredzēts izveidot tirgu kopīgo organizāciju, kurai ļauts izveidot “vienu vai vairākus lauksaimniecības virzības un garantiju fondus”.

7. Jau savos sākotnējos priekšlikumos Komisija atzina par piemērotu izveidot divus fondus: vienu attiecībā uz tirgiem, [kas sadalīts] savrupās apakšnodaļās atbilstoši produktu grupām, un otru — struktūru uzlabošanai².

8. Padome šo priekšlikumu nepieņēma un ar 1962. gada 4. aprīļa Regulu Nr. 25 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu³ izveidoja vienu vienīgu instrumentu — ELVGF — ar Garantiju un Virzības nodaļu.

9. Jāatzīmē, ka, neskatoties uz savu nosaukumu, tas nav “fonds” šā jēdziena šaurā izpratnē, jo tam nav nedz savu līdzekļu, atkarībā no kuriem tiktu noteikts izmaksu apjoms, nedz finansiālas patstāvības⁴. Tas ietilpst Kopienų budžetā⁵, un tam ir piemērojamas finanšu regulas, ievērojot atsevišķas īpatnības.

b) ELVGF nodaļas

10. Lai arī abas nodaļas sniedz finansiālu atbalstu lauksaimniecības politikai, aplūkojot to darbības jomas, ir skaidri saskatāmas to atšķirības.

3 — OV 1962, L 30, 991. lpp. Jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes 1970. gada 21. aprīļa Regulu (EEK) Nr. 728/70 (OV L 94, 9. lpp.).

4 — “Le Fonds européen d'orientation et de garantie agricole”, izdevumā *Le droit et les affaires*, Nr. 123, 1968. gada 29. janvāris, VI dokuments, 2. lpp.

5 — Regulas Nr. 25 1. panta otrā daļa.

2 — André, C., “La section “orientation” du FEOGA”, izdevumā *Revue du Marché commun*, Nr. 170, 1973, 454. un 455. lpp.

i) Garantiju nodaļa

11. Tā sedz izdevumus, kas izriet no tirgu kopīgo organizāciju un cenu regulējuma īstenošanas. Kopš lauksaimniecības politikas 1993. gada reformas tā pilnībā vai daļēji finansē arī tādus citus pasākumus kā, piemēram, atmatas, ienākumu atbalsts vai vides aizsardzība.

12. Atkarībā no paredzēto pasākumu veida tā veic eksporta kompensācijas, cenu intervences un tiešo atbalstu⁶, šai pēdējai kategorijai kvantitatīvā ziņā krietni vien pārsniedzot abas pārējās⁷.

13. Tādējādi tā veic obligātus un grūti paredzamus maksājumus, kas līdz ar to rada vajadzību katra finanšu gada gaitā budžeta projektus korigēt atbilstoši faktiskajam vajadzībām.

6 — Fernández del Hoyo, J. J., *La política agraria común (PAC) y sus reformas*, izd. Centro de Estudios Ramón Areces, SA, Madrid, 1994, 22.–31. lpp., sīki un skaidri raksturo no Garantiju nodaļas sedzamā atbalsta mehānismus.

7 — Saskaņā ar ziņām par 1998. gadu tiešais atbalsts veidoja 82 % no piešķirumiem, salīdzinot ar eksporta kompensācijām paredzētajiem 12 % un cenu intervencei atvēlētajiem 6 % (avots: Eiropas Parlaments, faktu lapa, 4.1.4. ELVGF — Garantiju nodaļa).

14. Garantiju nodaļa ir izrādījusies esam nozīmīgākā, par to esot pieņemtai plašai judikatūrai.

ii) Virzības nodaļa

15. Līdz ar Eiropas Sociālo fondu, Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumentu tas veido Savienības struktūrfondus, kuru uzdevums ir atbalstīt dalībvalstu ierosmes nolūkā panākt saimniecisku un sociālu saliedētību⁸, kuras nostiprināšana Vienotajā Eiropas Aktā⁹ radīja vajadzību pēc šo fondu jauna regulējuma, kas īstenots ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 2052/88¹⁰, kurā izdarīti

8 — Tió Saralegui, C., "La reforma del Fondo Europeo de Orientación y Garantía Agrícola (FEOGA)", izdevumā *Revista de Instituciones Europeas*, 16. sējums, 1989-2, 383. un 384. lpp., norāda uz to, ka "Eiropas kopējā tirgus izveide draud vairojot reģionālo nelīdzsvarotību Kopienā. Konkurences pieaugums līdz šim ir pozitīvi ietekmējis drīzāk konkurētspējīgākajiem uzņēmumiem un reģioniem, kuru rīcībā ir labākas infrastruktūras un lielākas salīdzinošās priekšrocības". Šis apstāklis pamato nostāju, ko ieņem trūcīgākās valstis, piedāvājot šo mērķi apvienot ar tiekšanos pēc ciešākas saliedētības.

9 — Ar Vienoto Eiropas Aktu (OV 1987, L 169, 1. lpp.) pievienotajos EK līguma 130.a un 130.b pantā (jaunajā redakcijā ar grozījumiem — EK L 158. un EK L 159. pants) ekonomiskā un sociālā kohēzija nostiprināta kā vienotā tirgus izveidei noteikti nepieciešama pavadošā politika. Ar tā saukto *Agenda 2000* ["Dienaskārtība 2000"] Garantiju nodaļas pārziņā nodoti visi esošie strukturālie un lauku attīstības pasākumi, izņemot ar I. mērķa reģioniem saistītos pasākumus.

10 — 1988. gada 24. jūnija Regula par struktūrfondu uzdevumiem un to efektivitāti, kā arī par to darbības saskaņošanu savā starpā un ar Eiropas Investīciju bankas un citu pastāvošo finanšu instrumentu darbību (OV L 185, 9. lpp.).

grozījumi ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 2081/93¹¹ (turpmāk tekstā — “Regula Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem”).

16. Šo regulējumu papildina Padomes Regula (EEK) Nr. 4253/88¹², lai arī šajā lietā tās noteikumi ir ņemami vērā redakcijā, kādā tie izteikti ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 2082/93¹³ (turpmāk tekstā — “Regula Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem”).

17. Iepriekš minētais normatīvo aktu kopsams apliecina, ka ELVGF Virzības nodaļa finansē pasākumus, ko veic, lai sasniegtu EK līguma 39. panta (jaunajā redakcijā ar grozījumiem — EKL 33. pants) 1. punkta a) apakšpunktā nospraustos mērķus, un sekmē to, lai tiktu sasniegti prioritārie mērķi Nr. 1 — “veicināt mazāk attīstīto reģionu attīstību un strukturālo sakārtošanu” — un Nr. 5 — “veicināt lauku attīstību: a) paātrinot lauksaimniecības struktūru pielāgošanu kopējās lauksaimniecības politikas reformas ietvaros, b) sekmējot lauku apvidu attīstību un strukturālo sakārtošanu”¹⁴.

18. Tai jo īpaši piekrit stiprināt un reorganizēt iepriekš minētās struktūras, izlidzināt dabas radīto šķēršļu ietekmi, nodrošināt lauksaimniecības ražošanas pārveidi un sekmēt papildu nodarbes lauksaimniekiem, kuriem jānodrošina pienācīgi dzīves apstākļi. Turklāt tai jāveicina sociālās iekārtas attīstība lauku apvidos, vides aizsardzība un lauku vides saglabāšana. Tā nodrošina arī tehnisko atbalstu un informāciju, īsteno pētījumus vai izmēģinājuma projektus saistībā ar lauksaimniecības struktūru pielāgošanu un veicina [lauku] attīstību Kopienā¹⁵.

19. Virzības nodaļas rīcībā esošā dotācija ir krietni vien pieticīgāka par Garantiju nodaļai piekrītošo¹⁶, lai arī būtiska nozīme ir nevis tās ierobežotajai daļai budžetā, bet tam, vai tās piesaistītie līdzekļi ir pietiekami tās risināmo problēmu atrisināšanai¹⁷.

2) ELVGF Virzības nodaļas darbība

20. Virzības nodaļa “papildina [...] valsts attiecīgās darbības”¹⁸, neaizstājot “dalībvalsts

11 — 1993. gada 20. jūlija regula (OV L 193, 5. lpp.).

12 — 1988. gada 19. decembra Regula, ar ko paredz īstenošanas noteikumus Regulai (EEK) Nr. 2052/88 attiecībā uz struktūrfondu, kā arī struktūrfondu un Eiropas Investīciju bankas, un citu pastāvošo finansēšanas instrumentu darbības koordināciju (OV L 374, 1. lpp.).

13 — 1993. gada 20. jūlija regula (OV L 193, 20. lpp.).

14 — 2. panta 1. punkts saistībā ar Regulas Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 1. pantu.

15 — Regulas Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 3. panta 3. punkts.

16 — 2001. gadā tā atbilda 6,7 % no Garantiju [nodaļas dotācijas] (avots: Eiropas Parlaments, faktu lapa, 4.1.6. KLP finansējums: ELVGF).

17 — Fernández del Hoyo, J. J., *op. cit.*, 172. lpp.

18 — Regulas Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 4. panta 1. punkts.

strukturālās vai tamlīdzīgas valsts izmaksas”¹⁹, un [tās dalību] nosaka “[...] Komisija, attiecīgā dalībvalsts un kompetentās iestādes un organizācijas [...], ko dalībvalsts ir izraudzījusies valsts, reģiona, vietējo pašvaldību vai citā līmenī”, “rūpīgi apspriežoties” par “darbību sagatavošanu un finansēšanu, kā arī to iepriekšēju novērtēšanu, uzraudzību un vēlāku izvērtēšanu”, pilnībā “ievērojot katra partnera attiecīgo institucionālo, tiesisko un finansiālo kompetenci”²⁰. Līdz ar to regulējuma pamatelements ir sadarbība starp dažādajiem dalībniekiem²¹.

kas aizsākas, attiecībā uz katru Kopienas noteikto prioritāro mērķi valstīm iesniedzot attīstības plānus²², uz kuriem balstoties, Komisija, to saskaņojot ar valsts pārvaldes nozīmētajām personām, sagatavo “Kopienas atbalsta shēmu”, kurā ir noteikti mērķi, rīcības veidi un indikatīva izmaksu segšanas tāme²³. Saskaņā ar šo pēdējo dokumentu katras valsts partneris izklāsta operatīvo rīcības programmu priekšlikumus atbilstoši virknei intervences aspektu, kas projektos ir jāievēro, lai saņemtu Eiropas subsīdiju²⁴, kuras summa ir atkarīga no konkrētā reģiona un pasākuma²⁵.

21. Kopienas līdzekļu sadale tiek veikta tiešu un netiešu [atbalsta] pasākumu veidā. Pirmie, kas ir senāki, ietver kredītu piešķiršanu valsts vai reģionālajiem ieguldījumu projektiem, ko īsteno valstis un kuras iepriekš ir apstiprinājuši Komisija. Otrie, kas ir ļoti dažādi, aptver dažādus gadījumus, kļūstot par ideālu mehānismu tad, ja ir liels skaits saimnieciski maznozīmīgu pieteikumu, kuru apstiprināšana ir jāveic pašai valstij.

22. Līdzekļu piešķiršana tiek veikta daudzgadīgas programmēšanas procedūras ceļā,

23. Pēc saskaņošanas valsts, reģionālā vai vietējā organizācija izmaksu veic avansa maksājuma vai galīga maksājuma veidā²⁶, esot noteiktam, ka “atbalsts galīgajiem tā saņēmējiem jāizmaksā, neveicot ne atskaitījumus, ne arī ieturējumus, kas varētu samazināt tā finanšu atbalsta summu, uz kuru tiem ir tiesības”²⁷.

19 — Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 9. pants.

20 — Regulas Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 4. panta 1. punkts.

21 — Delgado De Miguel, J. F., *Derecho agrario de la Unión Europea*, izd. Thebook, Oviedo, 1996, 142. un turpmākās lpp.

22 — Regulas Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 8. panta 4. punkts un 11.a panta 5. punkts un Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 5.–7. pants.

23 — Regulas Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 8. panta 5. punkts un 11.a panta 6. un 7. punkts un Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 8.–13. pants.

24 — Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 14.–16. pants.

25 — Kopienas finansējuma daļu nosaka atbilstoši kritērijiem, kas noteikti Regulas Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 13. pantā, saistībā ar Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 17. un 18. pantu.

26 — Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 21. panta 1. punkts.

27 — Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 21. panta 3. punkta otrā daļa.

24. Tādējādi būtiska loma daudzējādā ziņā ir valstīm. No vienas puses, jo efektīvāka pārvalde tiek apliecināta, jo lielākas ir izredzes izmantot ELVGF piedāvātās iespējas²⁸. Šajā sakarā "organizācija, kas atbild par tāda pasākuma īstenošanu, kam tiek saņemts Kopienas finanšu atbalsts, rūpējas par [...] [tā] pienācīgu izziņošanu, lai par pasākuma piedāvātajām iespējām tiktu informēti iespējamie atbalsta saņēmēji un arodorganizācijas"²⁹.

3) Nobeiguma piezīme

26. Ar Padomes 1999. gada 21. jūnija Regulu (EK) Nr. 1260/1999, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par struktūrfondiem³³, Regula Nr. 2052/88 un Regula Nr. 4253/88 ar 2000. gada 1. janvāri tika atceltas³⁴.

27. Līdz ar to:

— plānošanas periodam no 1989. gada līdz 1993. gadam piemērojama Regula Nr. 2052/88 un Regula Nr. 4253/88 to sākotnējā redakcijā;

— saistībā ar plānošanas periodu no 1994. gada līdz 1999. gadam — uz kuru attiecas šī tiesvedība — ir jāievēro Regulā Nr. 2052/88 un Regulā Nr. 4253/88 ar tajās izdarītajiem grozījumiem noteiktais;

— un, visbeidzot, plānošanas periodam no 2000. gada līdz 2006. gadam ir piemērojama Regula Nr. 1260/1999.

25. No otras puses, [tas notiek] vēlākā izvērtēšanā, ņemot vērā, ka tām ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai "regulāri pārliecinātos par to, ka Kopienas finansētie pasākumi ir īstenoti pareizi", lai "novērstu un izmeklētu nelikumības" un "atgūtu līdzekļus, kas zaudēti ļaunprātīgas izmantošanas vai neuzmanības rezultātā"³⁰. Tam neliedzot Komisijas amatpersonām vai pārstāvjiem veikt pārbaudes "in situ [uz vietas], it īpaši izlases veida pārbaūžu ceļā"³¹. Visos gadījumos tiek pieprasīts abpusēji nekavējoties apmainīties ar "jebkādu būtisko informāciju par veikto pārbaūžu rezultātiem"³².

28 — Dažkārt programmu sagatavošanai un īstenošanai ir vajadzīga nebūt ne niecīga tehniska un birokrātiska infrastruktūra; *Tiō Saralegui, C., op. cit.*, 384. lpp.

29 — Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 32. panta 2. punkts.

30 — Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 23. panta 1. punkts.

31 — Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 23. panta 2. punkta pirmā daļa.

32 — Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 23. panta 2. punkta ceturtdaļa. Lai arī tiesas sēdē Komisija ir noliegusi šā pienākuma esamību līdz 2001. gadam.

33 — OV L 161, 1. lpp. Tajā tikuši izdarīti grozījumi ar Padomes 2001. gada 28. jūnija Regulu (EK) Nr. 1447/2001 (OV L 198, 1. lpp.); Padomes 2003. gada 26. maija Regulu (EK) Nr. 1105/2003 (OV L 158, 3. lpp.) un Padomes 2005. gada 24. janvāra Regulu (EK) Nr. 173/2005 (OV L 29, 3. lpp.).

34 — Regulas Nr. 1260/1999 54. pants.

28. Neatkarīgi no jau iepriekš izklāstītā ELVGF attīstība ir apliecinājusi, ka ir lietderīgi abām tās nodaļām piešķirt patstāvību, kā to sākotnēji bija ierosinājusi Komisija.

ar summām, kas saistītas ar publisko finansālo ieguldījumu lauku attīstības programmās”.

29. Ar Padomes 2005. gada 21. jūnija Regulu (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu³⁵ tika atceltas Regula Nr. 25, Regula (EK) Nr. 723/97³⁶ un Regula (EK) Nr. 1258/1999³⁷, ELVGF aizstājot ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA), no kuriem pirmais ir paredzēts, lai finansētu tirgus pasākumus, bet otrais — [lai finansētu] attīstības programmas³⁸.

30. Attiecībā uz abiem fondiem piemērojamas jaunās regulas 11. pantā noteikts, ka, “ja vien Kopienas tiesību aktos nav paredzēts citādi, [atbalsta] saņēmējs saņem pilna apjoma maksājumus, kuri saistīti ar finansējumu, kas paredzēts saskaņā ar šo regulu, vai

B — Portugāles tiesiskais regulējums

1) *Ifadap*

31. [1993. gada] 23. decembra Dekrētālikumā Nr. 414/93³⁹ šai organizācijai paredzēti statūti ar noteikumiem par tās nosaukumu, [juridisko] statusu, darba kārtību un sēdekli (I nodaļa), [piekritošajām] funkcijām (II nodaļa), institūcijām (III nodaļa), mantas un finanšu pārvaldību (IV nodaļa) un personāla pārvaldību (V nodaļa).

32. Pamatojuma izklāstā norādīts, ka tas tika izveidots 1977. gadā, lai pārvaldītu kreditlīnijas lauksaimniecības, mežsaimniecības, lopkopības un zivsaimniecības atbalstam, kā ELVGF Virzības nodaļas vienīgais [sarunu] partneris.

39 — 1993. gada 23. decembra *Didrio da República I*, sērija A, Nr. 298, 7132. lpp.

35 — OV L 209, 1. lpp.

36 — Padomes 1997. gada 22. aprīļa Regula par dalībvalstu rīcības programmu īstenošanu ELVGF Garantiju nodaļas izdevumu kontroles jomā (OV L 108, 6. lpp.).

37 — Padomes 1999. gada 17. maija Regula par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 160, 103. lpp.).

38 — 2. panta 1. punkts. ELGF, uz kuru attiecas 12.–21. pants, sedz 3. pantā norādītos izdevumus, to pārvaldību īstenojot dalīti ar valstīm (1. punktā norādīto [izdevumu gadījumā]) vai centralizēti (2. punktā norādīto [izdevumu gadījumā]); ELFLA, uz kuru attiecas 22.–28. pants, sedz uz Kopienas attiecināmo daļu 4. panta programmās. Abi fondi sev piekritošajās jomās var finansēt 5. pantā uzskaitītās darbības.

33. Kā publisko tiesību subjektam tam ir juridiskās personas statuss, administratīvā, kā arī finansiālā autonomija un savs īpašums⁴⁰, un tas darbojas Lauksaimniecības ministra uzraudzībā⁴¹.

ciju] valsts partnerim, it īpaši saistībā ar lūgumiem par avansa maksājumiem, atmaksāšanu, korigēšanu un rēķinu kārtošanu⁴⁴;

34. Izņemot tā [tiesiskās] attiecības ar trešām personām, kurās, ja vien tas nerīkojas kā tāds, "kam piešķirtas varas iestādes prerogativas", jāievēro privātās tiesības, tā darbību regulē iepriekš minētie statūti un, pakārtoti, tiesiskais regulējums attiecībā uz valsts uzņēmumiem⁴².

— izmaksāt valsts un Kopienas atbalstu, kas paredzēts, lai finansētu programmas un projektus vai segtu procentus par aizņēmumiem, par kuriem šajā sakarā noslēgti līgumi⁴⁵, nodrošinot to programmu un projektu izsludināšanu, uzraudzību un kontroli⁴⁶; [un]

35. Tā uzdevums ir ar tieša un netieša ekonomiskā atbalsta shēmām veicināt lauksaimniecību un zivsaimniecību⁴³. It īpaši tam ir šādi pienākumi:

— iesaistīties ELVGF Virzības nodaļas un citu Kopien instrumentu ietvaros veikto pasākumu novērtēšanā, sniedzot kvantitatīvo un kvalitatīvo informāciju par attiecīgo pasākumu efektivitāti⁴⁷.

— nodrošināt Kopienas un valsts atbalsta, un palīdzības sistēmu darbību lauksaimniecības un zivsaimniecības nozarē, piedaloties pieņemto programmu izstrādē un izpildē un darbojoties kā vienīgajam ELVGF Virzības nodaļas un citu Kopienas finanšu instrumentu [institū-

36. Viens no tā ienākumu avotiem ir ieņēmumi no preču un pakalpojumu pārdošanas⁴⁸.

40 — Statūtu 1. pants.

41 — Statūtu 2. pants.

42 — Statūtu 3. pants.

43 — Statūtu 5. panta 1. punkts.

44 — Statūtu 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts.

45 — Statūtu 5. panta 2. punkta d) apakšpunkts.

46 — Statūtu 5. panta 2. punkta e) apakšpunkts.

47 — Statūtu 5. panta 2. punkta f) apakšpunkts.

48 — Statūtu 20. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

2) Nodeva

37. Portugāles finanšu ministrs un lauksaimniecības, lauku attīstības un zivsaimniecības ministrs 1996. gada 28. maijā parakstīja kopīgu lēmumu⁴⁹, ar kuru, pamatojoties uz statūtu 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 20. panta 1. punkta b) apakšpunktu, *Ifadap* tika atļauts iekasēt "atlīdzības nodevu", kas nepārsniedz 0,9 % no tam iesniegto projektu kopsummas vai 0,45 % gadījumā, ja tā darbība neietver izvērtēšanu un lēmuma pieņemšanu.

III — Prāvas priekšvēsture un pirmstiesas procedūra

38. 1993. gadā veikto pārbaužu gaitā Komisija konstatēja, ka ELVGF Virzības nodaļas finansējuma saņēmējiem bija līgumisks pienākums maksāt *Ifadap* 1,5 % no budžetā paredzētās summas.

39. Pēc tam tā norādīja Portugāles iestādēm, ka šie maksājumi nav saderīgi ar Kopienas tiesību aktiem, un tās aicināja izbeigt to iekasēšanu, atmaksājot nepamatoti saņemto.

40. 1999. gada 20. janvāra vēstulē atbildētāja valsts atzina laika posmā no 1993. gada 3. augusta līdz 1994. gada 31. decembrim veikto iekasējumu nelikumību, apņēmoties tos atmaksāt.

41. Kopš šās pēdējās norādītās dienas tā sāka piemērot kārtību, saskaņā ar kuru, ievērojot iepriekš minētajā 1996. gada kopīgajā lēmumā paredzēto procedūru, subsīdijas tiek izmaksātas pilnā apmērā, tomēr paredzot zināmu nodevu iekasēšanu par labu *Ifadap* samaksai par tā pakalpojumiem.

42. Šo nodevu iekasēšana tika izbeigta 1999. gadā — vienlaicīgi ar valsts atbalsta programmas lauksaimniecības un mežu modernizēšanai pabeigšanu un Regulas Nr. 1260/1999 stāšanos spēkā.

43. Komisija izteica savus iebildumus par laika posmā no 1995. gada līdz 1999. gada piemērotās kārtības saderīgumu [ar Kopienas tiesībām] un [attiecīgajā] valsti veica kontroli laikā no 2000. gada 9. marta līdz 17. martam. No iegūtajām ziņām tā secināja, ka līdz ar [atbalsta] piešķiršanas līgumu pretendents saņēma veidlapu, lai atļautu savu kontu debitēt par summu, kas atbilst nodevai par "pakalpojumiem, ko *Ifadap* sniedzis saistībā

49 — 1996. gada 14. jūnija *Didrio da República II*, Nr. 136, 7871. lpp.

ar iepriekš minēto līgumu". Par maksājuma brīvprātīgo un neobligāto raksturu šķietami ir paziņots organizācijai, sazinoties mutiski ar privātpersonām.

skus noteikumus attiecībā uz nodevu maksāšanu, kas nav ne brīvprātīgas, ne fakultatīvas [neobligātas] un ir atbildzība nevis par pakalpojumiem, bet gan par uzdevumiem, kas parasti ir jāveic valstij, Portugāles valdība [Republika] nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Regula Nr. 4253/88 un EKL 10. pants. Turklāt tā lūdz piespriest atbildētājai atbildzināt tiesāšanās izdevumus.

44. 2001. gada 25. jūlijā tā nosūtīja brīdinājuma vēstuli, norādot, ka 1995. gada 1. janvārī aizsāktā prakse ir formalitātes, kas ietver piespiedu maksājumus, kuri nav atbildzība par atbalsta saņēmējiem sniegtajiem pakalpojumiem un ir līdzīgi agrākajām nodevām.

47. Iebildumu rakstā, kas iesniegts tā paša gada 30. aprīlī, tiek lūgts noraidīt prasību kā nepamatotu un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

45. Atbilde Komisiju nepārlicināja, un 2002. gada 13. novembrī tā nosūtīja argumentētu atzinumu un pēc tam vērsās Tiesā, atbilstoši EKL 226. pantam lūdzot konstatēt [valsts] pienākumu neizpildi.

48. Pēc replikas un atbildes uz repliku [iesniegšanas] tika noslēgts tiesvedības rakstveida posms.

IV — Tiesvedība Tiesā

46. Prasībā, kas šīs Tiesas kancelejā iesniegta 2004. gada 20. februārī, tiek lūgts atzīt, ka pieļaujot, ka *Ifadap* ievieš un patur spēkā kārtību finanšu atbalsta piešķiršanai no Kopienų struktūrfondiem, kas paredz būti-

49. Pēc atbildētājas valdības ierosmes 2006. gada 12. janvārī tika noturēta tiesas sēde, kurā piedalījās abi lietas dalībnieki.

V — Prasības par pienākumu neizpildi izvērtējums

A — Lietas izklāsts

50. Komisija uzskata, ka Portugāle pārkāpj Kopienu tiesības tādējādi, ka tā sistemātiski samazina ELVGF Virzības nodaļas piešķirto summu apmēru, pieprasot atbalsta saņēmējiem maksāt noteiktas summas par kredītlīniju pārvaldību atbildīgajai organizācijai. Ar šo praksi tiek pārkāpta pilnīgas samaksas atruna, kas ietverta visos struktūrfondu darbības īstenošanu regulējošajos tiesību aktos un izriet no Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 21. panta 3. punkta, kā arī tiek pārkāpts EKL 10. pantā noteiktais lojālas sadarbības princips.

51. Portugāles Republika uzskata, ka nodeva, ko *Ifadap* iekasē par sniegtajiem pakalpojumiem, ir saderīga ar Eiropas [Kopienu] tiesību normām, nodevas iekasēšana ir adekvāta un samērīga un nekādi neietekmē Kopienas finansējumu. Tā nepiekrīt prasītāji jautājumā par minēto judikatūru, tai pārmetot EKL 5. panta otrajā daļā paredzētā subsidiaritātes principa un Regulas Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 4. pantā paredzētā partnerības principa pārkāpumu.

52. No prasības pieteikuma teksta izriet, ka tiek apšaubīta kārtība, kādā dalībvalsts sadalījusi zināmu kopējās lauksaimniecības politikas atbalstu laikā no 1995. gada līdz 1999. gadam.

53. Tomēr, lai veiktu sīkāku vērtējumu, diskusijas priekšmets jāierobežo divējādi.

54. No vienas puses, Padomes regulās tiek noteikta Kopienu subsīdiju piešķiršanas kārtība, paredzot sadarbību starp trīs subjektiem: Komisiju, valsti un attiecīgās valsts noteiktajām iestādēm un organizācijām.

55. Proti, nedz *Ifadap* tiesisko regulējumu, nedz funkcijas, nedz organizāciju, nedz darbību nevar apšaubīt, ja vien tas neskar Kopienas finansējumu.

56. No otras puses, ir labi zināms, ka abas ELVGF nodaļas viena no otras ievērojami atšķiras, būdamas saistītas ar dažādām jomām, proti, tirgiem vai lauksaimniecības struktūrām. Tomēr gan vienas, gan otras nodaļas īpatnībām ir pakārtota nozīme,

ņemot vērā kopīgo iezīmi, ka abas tiek finansētas no Kopienu budžeta, lai savukārt finansētu savā attiecīgajā jomā ietilpstošos pasākumus.

pienākumus. Šajā ziņā piekrītu Portugāles valdībai, ka Eiropas finansējums tiek piešķirts "papildus" tam, ko nodrošina pati valsts. Tomēr, manuprāt, tas neizslēdz tā samaksu pilnā apmērā. Satura ziņā būdami atšķirīgi, šie abi apstākļi viens otru neizslēdz.

57. Tādēļ būtu jānoskaidro vairāki jautājumi, proti, vai ELVGF Virzības nodaļas finansējums atbalsta saņēmējiem vispār ir jāizmaksā pilnā apmērā; Portugālē pastāvošā sistēma *Ifadap* maksājamās nodevas iekasēšanas laikā; un gadījumā, ja tiktu konstatēts nepamatots samazinājums, vai tam ir kāds pamatojums.

B — *Kopienu atbalsta maksājumu pilnīgas samaksas princips*

60. Ja pieļautu, ka valsts iestādes tieši vai netieši var ietekmēt Kopienas piešķirtā finansējuma galīgo summu, tiktu apdraudēta atbalsta sistēma, kas pārstātu būt vienveidīga, jo jebkura valsts varētu iekasēt nodevu atbilstoši pēc saviem ieskatiem noteiktai likmei, kas ne vienmēr sakristu.

58. Atbalsta specifikas, tiesību aktu un judikatūras izvērtējums apstiprina, ka, ja vien nav īpaši noteikts citādi, ELVGF Virzības nodaļas nauda ir jāsaņem "pilnībā".

1) Subsīdiju mērķi un iezīmes

61. Turklāt tas radītu diskrimināciju, pirmkārt, jau starp pašām valstīm, jo tās, kurām ir lielāks skaits subsidēto projektu, citu vajadzību finansēšanai paredzētā ceļā netieši iegūtu vairāk Kopienas līdzekļu, radot nevienlīdzību atkarībā no noteiktās likmes⁵⁰, otrkārt, starp atbalsta saņēmējiem, tā kā nodevas iekasējuma atšķirība atspoguļotos

59. Kopienu pasākumi papildina pasākumus, kurus dalībvalstis turpina īstenot kā savus

50 — Daudzgadīgo programmu un īstenošanas pasākumu sagatavošanā un apstiprināšanā tiek ņemtas vērā katras valsts īpatnības.

piešķirtās summas apmērā, un tādējādi vienādos apstākļos gan vienā un tajā pašā valstī, gan dažādās [valstīs] vieni saņemtu lielāku atbalstu, kas būtu pieļaujams tikai gadījumā, ja tas būtu īpaši pamatoti atļauts.

62. Iepriekš izklāstītajam apstiprinājums rodas arī atbalsta regulējumā. Tādējādi 1977. gada finanšu regulas⁵¹ 2. pantā tika noteikts, ka kredīti izmantojami saskaņā ar saimnieciskuma principu, kas savukārt iemēso taupīguma un produktivitātes principus. Tieši šis pēdējais nosaka, ka vajadzīga labākā attiecība starp izmantotajiem resursiem un [sasniegtajiem] rezultātiem⁵², kas tiek nodrošināta, ja saņēmēji var pilnīgi izmantot piešķirto summu, novirzot tās daļu citu izmaksu segšanai, ja vien kārtējo reizi to nav īpaši pieļāvis likumdevējs.

2) Tiesiskais regulējums

63. Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 21. panta 3. punkta otrajā daļā

noteikts pienākums veikt maksājumus, neveicot ne "atskaitījumus, ne arī ieturējumus".

64. Tajā nav norādes uz "pilna apjoma" maksājumu, kā tas ir darīts Regulā Nr. 1290/2005⁵³, bet no tā, ka tas nav izdarīts, nevar secināt, ka šie jēdzieni būtu pretstatīti, jo izmantotie vārdi izsaka to pašu domu.

65. Šo uzskatu apstiprina atbildētājas valsts rīcība, tai neiekasējot nodevu plānošanas periodā no 2000. gada līdz 2006. gadam, kas reglamentēts Regulā Nr. 1260/1999, kuras 32. panta 1. punkta pēdējais teikums bija izteikts iepriekš minētajam [pantam] līdzīgā redakcijā⁵⁴.

66. "Pilnīgums" pieprasīts arī citos noteikumos par ELVGF Garantiju nodaļu, tostarp tajos, kas bija spēkā pirms Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem⁵⁵.

51 — 1977. gada 21. decembra Finanšu regula, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam (OV L 356, 1. lpp.).

52 — 1977. gada [Finanšu] regulu aizstājošās Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulas (EK, *Ēiratom*) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam, (OV L 248, 1. lpp.) 3. un 27. pants. Saskaņā ar 155. panta 1. punktu iepriekš minētie noteikumi attiecas uz struktūrfondu izdevumiem.

53 — Regulas Nr. 1290/2005 11. pants.

54 — "Maksātāja iestāde nodrošina to, ka galīgie ieguvēji [atbalsta saņēmēji] pēc iespējas ātrāk un pilnībā saņem sev pienākošos maksājumus no fondu ieguldījuma. Neveic atskaitījumus, [nedz] atvilkumus [ieturējumus] un nemaksā citas nodevas [neiekasē turpmākus īpašus maksājumus], kas samazinātu šīs summas".

55 — Piemēram, Padomes 1968. gada 27. jūnija Regulā (EEK) Nr. 805/68 par liellopu gaļas tirgus kopīgo organizāciju (OV L 148, 24. lpp.) ar Padomes 1992. gada 30. jūnija Regulu (EEK) Nr. 2066/92 (OV L 215, 49. lpp.) ietvertajā 30.a pantā noteikts, ka "saskaņā ar šo regulu maksājamās summas atbalsta saņēmējiem izmaksā pilnībā"; līdzīgi Padomes 1992. gada 30. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1765/92, ar kuru izveido atbalsta sistēmu noteiktu lauku audzētājiem (OV L 181, 12. lpp.), 15. panta 3. punktā noteikts, ka "šajā regulā paredzētie maksājumi atbalsta saņēmējiem jāizmaksā pilnā apmērā".

67. Lai arī abas ELVGF nodaļas ir gluži atšķirīgas, tām ir viens avots: Kopienų budžets. Finanšu līdzekļu avota sakritības dēļ tām piemērojama vienāda maksājumu kārtība, kurā paredzēti tādi noteikumi kā, piemēram, noteikums par saņemta atbilstību piešķirtajam.

valdību, tika norādīts uz to robežām, kas noteiktas, ievērojot "vajadzību Kopienų tiesības piemērot vienveidīgi, lai novērstu atšķirīgu attieksmi pret tirgus dalībniekiem"⁵⁹.

3) Judikatūra

68. Tiesa ir vairākkārt iztīrījusi jautājumu par ELVGF Garantiju nodaļas atbalsta maksājumu "pilnīgumu", būdama izklāstījusi apsvērumus, kas, ievērojot kredītu kopīgo avotu, bez grūtībām ir attiecināmi uz Virzības nodaļu, jautājumu par kuru tā nav izskatījusi.

69. Spriedumā lietā *Jensen un Korn- og Foderstokompagniet*⁵⁶ tika izvērtēts gadījums, kurā Dānijas iestādes Kopienų atbalstu ieskaitīja nodokļu parādsaistībās pret valsti⁵⁷, bet šī ieskaista rezultātā atbalsta apjoms netika samazināts⁵⁸. Turklāt būtu jāpiebilst, ka, lai arī atzīstot valstu plašās tiesības attiecībā uz Kopienų piešķirto summu pār-

70. Šis jautājums tika sīkāk iztīrīts spriedumā lietā *Kellinghusen un Ketelsen*⁶⁰, kas attiecās uz Regulu Nr. 805/68 un Regulu Nr. 1765/92⁶¹, lai arī lietas pamatā bija lietvedības izmaksas⁶². Šajā prasībā par pienākumu neizpildi jāuzsver vairāki [minētā] tiesas nolēmuma aspekti: pirmkārt, tas, ka, ja, ievērojot regulu mērķi, dalībvalstij ļautu samazināt maksājumu summu, lai segtu pārvaldes izdevumus, nevienlīdzīgā stāvoklī tiktu nostādīti gan vienā un tajā pašā valstī, gan dažādās valstīs esošie lauksaimnieki, tādējādi apdraudot Eiropas tiesību normu vienveidīgu iedarbību⁶³; otrkārt, tas, ka [minētais spriedums] atšķiras no sprieduma lietā *Denkavit Futtermittel*⁶⁴, kas attiecās uz Regulu Nr. 1725/79⁶⁵, kuras redakcijā atšķirībā no iepriekš minētajām

56 — 1998. gada 19. maija spriedums lietā C-132/95 (*Recueil*, I-2975. lpp.).

57 — *Jensenam* [*Jensen*] tika paziņots, ka subsidijas daļa DKK 33 563 apmērā izmantojama, lai segtu viņa PVN saistības; arī *Korn- og Foderstokompagniet* neko nesapēma sakarā ar atbalsta cedenta — Štenholta [*Stenholt*] saistībām pret valsti.

58 — Sprieduma lietā *Jensen un Korn- og Foderstokompagniet* 61. punkts.

59 — Tā paša sprieduma 49. punkts, kurā ietverta atsauce uz 1983. gada 21. septembra spriedumu apvienotajās lietās no 205/82 līdz 215/82 *Deutsche Milchkontor* u.c. (*Recueil*, 2633. lpp.).

60 — 1998. gada 22. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-36/97 un C-37/97 (*Recueil*, I-6337. lpp.).

61 — Minētas 55. zemsvītras piezīmē.

62 — *Kellinghusenam* [*Kellinghusen*] tika izrakstīts rēķins par DEM 788 un *Ketelsenam* [*Ketelsen*] — par DEM 214.

63 — Sprieduma lietā *Kellinghusen un Ketelsen* 20. punkts.

64 — 1982. gada 15. septembra spriedums lietā 233/81 (*Recueil*, 2933. lpp.).

65 — Komisijas 1979. gada 26. jūlija Regula (EEK) Nr. 1725/79 par noteikumiem attiecībā uz atbalsta piešķiršanu par vājpiena pulveri, ko pārstrādā barības maisījumos un teļu barībai paredzētā vājpiena pulveri (OV L 199, I. lpp.).

regulām nebija nedz norādes uz summu pilnīgumu, nedz aizlieguma atgūt pārbaužu izmaksas⁶⁶; visbeidzot, norāde uz to, ka tiesību normas, kurās paredzēta samaksa pilnā apmērā, nav interpretējamas ar atsauci uz citām [normām], kas šādu noteikumu neietver⁶⁷.

politiku atstāja nekustamā īpašuma nodokļa īslaicīgs palielinājums Dānijā, kas bija nesaderīgs ar EK līgumu, jo, gan ietekmējot cenu noteikšanu, gan mainot lauksaimniecības uzņēmumu struktūru, tas radīja šķēršļus kopīgo tirgus organizāciju darbībai.

71. Šie trīs apgalvojumi ir atkārtoti spriedumā lietā Grieķija/Komisija⁶⁸, kurā papildus spriedumam lietā *Denkavit Futtermittel* noraidīta arī sprieduma lietā *Bussone*⁶⁹ judikatūras piemērojamība, kurā valstīm tika atzīta iespēja finanšu atbalstu pakārtot noteiktam pretizpildījumam, bet [vienīgi] gadījumā, ja nepastāv noteikumi par pārbaužu izmaksu segšanas kārtību⁷⁰.

C — Kopienas finansējuma summas samazinājums Portugālē

72. Turklāt savas nostājas atbalstam kopā ar abiem pēdējiem minētajiem spriedumiem Portugāles valdības minētais spriedums lietā *Samvirkende Danske Landboforeninger*⁷¹ neattiecas uz lietu, jo reglamentē gadījumu, kas atšķiras no šīs prasības pamatā esošā, proti, ietekmi, kādu uz Kopējo lauksaimniecības

1) Samazinājuma esamība

73. Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 21. panta 3. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka Kopienas atbalsts atbalsta saņēmējiem ir jāsaņem pilnā apmērā, kas nozīmē, ka to izmaksājot, ir aizliegts veikt jebkādas atskaitījumus. Samazinājuma aizliegums attiecināms uz visiem obligātajiem maksājumiem, kas tieši un nedalāmi saistīti ar piešķirtajām summām⁷².

66 — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Kellinghusen un Ketelsen* 22. un 23. punkts.

67 — Tā paša sprieduma 27. punkts.

68 — 2001. gada 11. janvāra spriedums lietā *C-247/98 (Recueil, I-1. lpp.)*.

69 — 1978. gada 30. novembra spriedums lietā *31/78 (Recueil, 2429. lpp.)*.

70 — Komisijas 1969. gada 17. janvāra Regula (EEK) Nr. 95/69, ar kuru ievieš Regulu (EEK) Nr. 1619/68 par olu tirdzniecības standartiem (OV L 13, 13. lpp.), un Padomes 1975. gada 29. oktobra Regula Nr. 2772/75 par olu tirdzniecības standartiem (OV L 282, 56. lpp.) neietvēra noteikumus par to. Skat. iepriekš minētā sprieduma lietā Grieķija/Komisija 28. punktu.

71 — 1983. gada 26. oktobra spriedums lietā *297/82 (Recueil, 3299. lpp.)*.

72 — Šo domu pāuda ģenerālvokāts Džekobss [Jacobs] secinājumu iepriekš minētajā lietā *Kellinghusen un Ketelsen* 13. punktā.

74. To ievērojot, būtu jānoskaidro stāvoklis Portugālē.

78. Līdz ar to apgalvojums, ka persona saņem visu apsolutu summu, neatbilst patiesībai, jo ir jāatskaita iepriekš minētā nodeva, un tādēļ ir jāizpēta šīs kārtības darbība.

75. Atbildētāja valdība apgalvo, ka, tā kā ELVGF Virzības nodaļas līdzfinansējums parasti veido no 75 līdz 85 % no projekta summas un atlikušos no 15 līdz 25 % sedz valsts, tas, ka nodeva tiek aprēķināta atkarībā no kopbudžeta, nenozīmē, ka attiecīgā persona to maksā no Eiropas kredīt līdzekļiem, kas tiek saņemti pilnā apmērā, un tādēļ iepriekš minētā tiesību norma nav pārkāpta.

76. Šis arguments ir jānoraida, jo visu nodevas iekasēšanu nevar attiecināt uz kādu no abiem finansējuma avotiem⁷³.

2) Sistēmas darbība

79. Komisija apgalvo, ka attiecīgo formalitāšu kārtēšanas gaitā pretendents tiek iesniegts līgums par subsīdijas piešķiršanu kopā ar veidlapu, kas tam ir jāatdod atpakaļ sešdesmit dienu laikā, ļaujot no sava konta debitēt *Ifadap* par sniegtajiem pakalpojumiem izrakstītā rēķina summu, taču tajā nenorādot nedz pakalpojumus, nedz to, ka iespējamais maksājums veicams brīvprātīgi. Tas tika konstatēts pārbaudēs, ko laikā no 2000. gada 9. marta līdz 13. martam veica Komisijas amatpersonas sadarbībā ar iepriekš minēto organizāciju.

77. Ja *Ifadap* nodevas summa tiek noteikta atkarībā no galīgajām izmaksām, tā bez kādiem izņēmumiem proporcionāli skar tās samaksai paredzētās summas. Piemēram, ja pasākumā, kura vērtība ir 100 vienības, valsts finansē 20, bet Kopiena — 80, trijškaitļu kārtula uzskatāmi parāda, ka 0,9 atvilkuma gadījumā pirmā sedz 0,18 un otrā 0,72, samazinot to finansējumu šādā apmērā.

80. Lai apstrīdētu par pieņēmumiem uzskatīto prasītājas vērtējumu un atspēkotu pēc pārbaudes izdarītos secinājumus, Portugāles valdība atsaucas uz doktrīnu par pierādījumu nastu.

⁷³ — Kā tas darīts iebildumu raksta 97. punktā, [apgalvojot, ka] struktūrfonda maksājumu samazinājums būtu [bijis] vienīgi gadījumā, ja nodeva pārsniegtu 15 % — vai 25 % — no projekta summas.

81. Saskaņā ar pastāvīgu judikatūru, lai konstatētu Kopienas tiesībās noteikto pienākumu neizpildi, tā uzskatāmi ir jāparāda, sniedzot Tiesai visus atbilstošos pierādījumus, nebalstoties tikai uz pieņēmumiem⁷⁴.

82. Tomēr iepriekš minētajā doktrīnā, kurā novērsta pārlietu vienkāršota izpratne, ir atzīts, ka uz prāta loģikas, veselā saprāta un pieredzes balstītā cilvēka saprāta kārtulām atbilstoša domu gaitas ceļā noteiktus faktus var uzskatīt par pierādītiem ar sadrumstalotu informāciju.

83. Šajā prāvā, lai arī neviens no lietas dalībniekiem nav iesniedzis saņēmējiem nosūtīto dokumentu norakstus, un pārbaudes ziņojums tika pievienots tikai replikai — šim jautājumam pievēršoties vēlāk —, ir pietiekamas norādes uz to, ka nav jāapšaubā prasītājas veiktā darba kārtības apraksta atbilstība patiesībai.

84. Ziņojumā tiek sīki izklāstīti pārbaudes apstākļi, metode un pasākumi. Identificēti —

sešpadsmit — apmeklētie atbalsta saņēmēji, kā arī — trīsdesmit divi — saskaņotie projekti, papildus to reģistrācijas numuriem un apstiprināšanas datumiem norādot arī ieguldījuma summas, valsts vai [un] Kopienas finansētās daļas un attiecīgās nodevas apmēru⁷⁵.

85. Turklāt tajā izklāstītas saņēmēju piezīmes jautājumā par *lfadap* pakalpojumiem pirms un pēc atbalsta piešķiršanas, vai [un] par nodevas brīvprātīgumu un fakultatīvo raksturu. Šajā sakarā aptaujātie atbalsta saņēmēji būtībā vienprātīgi raksturoja valsts organizācijas rīcību līdzīgi prasībā ietvertajam aprakstam, un tādēļ nešaubīgi ir uzskatāms, ka sistēma darbojusies atbilstoši prasītājas aprakstam.

86. Portugāles versija par notikušo, kas norāda uz atlīdzības fakultatīvo raksturu, nav pamatota ar faktiem.

87. Pamatoti varētu iebilst, ka ziņojums tika iesniegts tikai ar repliku un, tam iztrūkstot, ar to nevarēja sīkāk iepazīties, un ka tā saturs netika darīts zināms attiecīgajai valstij. Tomēr tādējādi netiek ierobežotas tiesības uz aizstāvību, jo prasības pieteikumā ir precīzi

74 — Cita starpā 1982. gada 25. maija spriedums lietā 96/81 Komisija/Nīderlande (*Recueil*, 1791. lpp., 6. punkts), 2003. gada 26. jūnija spriedums lietā C-404/00 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-6695. lpp., 26. punkts) un 2003. gada 6. novembra spriedums lietā C-434/01 Komisija/Apvienotā Karaliste (*Recueil*, I-13239. lpp., 21. punkts).

75 — Gadījumos, kad projekts ticis apstiprināts pirms 1995. gada 1. janvāra, valsts organizācija maksājumus ir atmaksājusi.

atspoguļoti secinājumi iepriekš minētajā dokumentā⁷⁶, kas tika pienācīgi apstrīdēts⁷⁷. Turklāt ir jānorāda arī uz paša *Ifadap* dalību 2000. gada 9. marta sagatavošanas sanāksmē Lisabonā un uz vietas veiktajās pārbaudēs⁷⁸.

88. Kas attiecas uz atbildētājas otro iebildumu, pārmetums par veikto aptauju mazo skaitu šķiet nav pelnīts. Pamatīgāks pētījums būtu saistīts ar ievērojamām praktiskām grūtībām; turklāt Regulā Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem tiek izmantots termins “izlases veida pārbaude”⁷⁹.

89. Nosaukums “nodeva” liecina par obligātumu, un 1996. gada kopīgā lēmuma noteikumi neļauj uzskatīt, ka pēc tās noteikšanas tās samaksa būtu fakultatīva⁸⁰.

76 — Prasības pieteikuma 28., 58. un 59. punkts. [Tā] 56. un 57. punktā īpaši izklāstīti ziņojumā izdarītie secinājumi.

77 — Iebildumu raksta 61.–73. punktā tiek iztirzāta iepriekš minētā kontrole un kritizēti dažādi inspicēšanas aspekti.

78 — Gan vienā, gan otrā gadījumā valsts iestāžu piedalījušos pārstāvju saraksts ir ietverts ziņojuma 1 pielikumā.

79 — Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 23. panta 2. punkta pirmā daļa. Izlases veida pārbaudes procedūra ietver noteiktas sabiedrības daļas viedokļa izpēti kādā jautājumā, aptaujājot nelielas [personu] grupas, kas uzskatāmas par pārstāvošām kopumu, kuram tās ir piederīgas.

80 — Pārsteidz tas, ka atbildētāja nav piedāvājusi nedz to, ka iebildu sniegtu kāds pretendents, kas atteicies veikt maksājumu, nedz kādu paša *Ifadap* informāciju par sapemtajiem un nesapemtajiem maksājumiem. Būtu nevis jāpierāda “nevainīgums”, kā to tiesas sēdē, iespējams, ir sapratis tās pārstāvis, bet gan uzskatāmi jāpārāda Komisijas apgalvojumu nepareizība, kā tas noteikts 1999. gada 21. janvāra spriedumā lietā C-54/95 *Vācija/Komisija* (*Recueil*, I-35. lpp., 35. punkts), 2001. gada 6. marta spriedumā lietā C-278/98 *Nīderlande/Komisija* (*Recueil*, I-1501. lpp., 41. punkts) un 2005. gada 24. februāra spriedumā lietā C-300/02 *Grieķija/Komisija* (Krājums, I-1341. lpp., 36. punkts).

90. Visbeidzot, vērojamas zināmas pretrunas starp iespējamo brīvprātīgo nomaksu un mērķi segt *Ifadap* pakalpojumu sniegšanas rezultātā radušos izdevumus, jo, to atzīstot, visiem sniegto pakalpojumu izmaksas skartu tikai tos, kas to maksā; turklāt, ja uzskatītu, ka ieturējums ir pretizpildījums — “atlīdzības nodeva” —, tās summa būtu jāaprēķina atkarībā no sniegtā pakalpojuma, nevis izmantojot abas noteiktās procentuālās attiecības, kurās ir ņemts vērā tikai projekta apjoms⁸¹.

D — Par pamatojuma esamību

91. Portugāles Republikā ieviestā sistēma, saskaņā ar kuru Kopienu struktūrfondi pie atbalsta saņēmējiem nenonāk pilnā apmērā, ir pretrunā Regulas Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 21. panta 3. punkta otrās daļas noteikumiem. Tomēr ir jānoskaidro, vai šim pārkāpumam ir kāds attaisnojums.

92. Vispirms jāatgādina, ka judikatūrā, kā jau to esmu norādījis, ir noteikts, ka atkāpēm no

81 — Nodokļu jomā Tiesa ir atkārtoti noteikusi, ka atlīdzības nodevas ir jāaprēķina, balstoties uz attiecīgo formalitāšu izmaksām (cita starpā — 1997. gada 2. decembra spriedums lietā C-188/95 *Fantask u.c., Recueil*, I-6783. lpp.; 2000. gada 26. septembra spriedums lietā C-134/99 *IGI, Recueil*, I-7717. lpp., un 2001. gada 21. jūnija spriedums lietā C-206/99 *SONAE, Recueil*, I-4679. lpp.).

pilnīgas samaksas noteikuma ir jābūt īpaši paredzētām piemērojamās tiesību normās⁸².

93. Lietai piemērojamajās Kopienas tiesību normās nav paredzētas atkāpes. Tomēr atbildētāja valsts nodevas iekasēšanu pamato ar apgalvojumu, ka tā kalpojot, lai atlīdzinātu *Ifadap* par veiktajiem uzdevumiem, kas uzskaitīti, tos nošķirot atkarībā no tā, vai darbība veikta pirms vai pēc subsidijas piešķiršanas. Turklāt tā norāda uz to, cik svarīgas ir šīs darbības⁸³, kuras, tās veicot gluži tāpat kā jebkuram citam tirgus dalībniekam attiecīgajā nozarē, regulē privātās tiesības⁸⁴.

94. Šis skaidrojums ir samākslots un pret-runīgs. Pirmkārt, šajā gadījumā netiek iztīrātas *Ifadap* funkcijas. Turklāt arī tās, ko tas uzņemas kā ELVGF Virzības nodaļas partneris, nav jānorobežo no tām, kuras tas pilda kā privāttiesību subjekts, jo, ieinteresētajām personām nesaņemot visu Kopienas piešķirto naudu, nav nozīmes apstāklim, ka ar ieturēto summu tiek segtas pārvaldes izmaksas vai atlīdzināts par tehnisko atbalstu.

82 — Iepriekš minētie spriedumi lietā *Kellinghusen un Ketelsen* un lietā *Griekija/Komisija*, kā arī, a contrario sensu, iepriekš minētie spriedumi lietā *Denkavit un Futtermittel* un lietā *Bussone*.

83 — Iebildumu raksta 25. punktā norādīts, ka bez tehniskās konsultēšanas aptuveni 90 % projektu nepārvarētu sākotnējos posmus.

84 — *Ifadap* statūtu 3. panta 2. punkts un 20. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

95. Otrkārt, jau esmu norādījis uz to, ka ir pretrunīgi nodevu vienlaikus uzskatīt gan par atlīdzību, gan par brīvprātīgu maksājumu, ņemot vērā, ka iespēja izvairīties no tās samaksas nav savienojama ar tās mērķi sniegt atlīdzību par pakalpojumiem, kas sniegti brīvas konkurences apstākļos.

96. Katra ziņā struktūrfondu mērķis pamato valsts iestāžu ieinteresētību nodrošināt, ka to pilsoņi saņem iespējami vairāk atbalsta, jo tas ir pašas valsts interesēs⁸⁵. Šā apstākļa un Kopienas finansējuma pakārtotības dēļ valstīm pašām ir jāvelta zināmi pūliņi, tādējādi efektīvākai pārvaldei parasti radot lielākas izmaksas, kas, ja vien tiesību normā nav noteikts citādi, subjektam, kas nodrošina papildu atbalsta daļu, nav jāsedz.

E — Lojālas sadarbības un subsidiaritātes principi

97. Savas nostājas atbalstam Komisija atsauca uz lojālas sadarbības principu, savukārt Portugāle savu nostāju pamato ar subsidiaritātes principu.

85 — Kas savukārt ir arī Kopienas interesēs, tai ar šā veida atbalstu ļaujot sasniegt noteiktos mērķus.

1) Lojāla sadarbība

98. Lojālas sadarbības princips ir noteikts EKL 10. pantā, uzliekot dalībvalstīm pienākumu veikt “gan vispārējus, gan īpašus attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no šā Līguma vai ko rada [...] iestāžu darbība”.

99. Nodevai šādi ietekmējot Kopienas finansējumu, šis pienākums nav izpildīts, jo atbalsta saņēmējiem tiek liegts to saņemt bez kāda atskaitījuma un samazinājuma, kā tas noteikts Regulā Nr. 4253/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem, kuras pārkāpuma gadījumā ir lieki īpaši piesaukt iepriekš minētā principa raksturīgu pārkāpumu.

101. Atbildētāja valsts to min saistībā ar Regulas Nr. 2052/88 ar tajā izdarītajiem grozījumiem 4. panta 1. punktu, kurā noteikts, ka Komisijas, dalībvalsts un kompetento iestāžu vai organizāciju starpā jābūt “partnerībai”, ievērojot, ka [Kopienu] pasākumi pastāv līdzās valsts pasākumiem. Šajā sakarā tā apgalvo, ka nav apšaubāmi nedz *Ifadap* sniegtie pakalpojumi, nedz to pretizpildījums, jo gan ar vieniem, gan ar otru tiek vispareizāk un visefektīvāk veicināta dalība ELVGF Virzības nodaļas programmās.

102. Tomēr šķiet acīmredzams, ka Regula Nr. 2052/88 un Regula Nr. 4253/88, kā arī to grozījumi tika pieņemti, ievērojot Kopienas kompetenču robežas, jo nosprausto mērķi, proti, nodrošināt struktūrfondu atbalsta sistēmas vienveidīgumu, nav iespējams sasniegt ar tādiem atšķirīgu attieksmi radošiem valsts pasākumiem kā šajā lietā iztirzātie.

2) Subsidiaritāte

100. EKL 5. panta otrajā daļā šis princips ir nostiprināts rakstītajās tiesībās, to attiecinot tikai uz jomām, kas nav ekskluzīvā Kopienas kompetencē⁸⁶.

103. Turklāt noteikums par samaksu pilnā apmērā attiecas uz viena ar pienākumu sadarboties saistītā partnera ieguldījuma daļu, tam esot visām tiesībām savu ieguldījumu pakārtot nosacījumiem.

104. Nobeigumā vēl ir jāpiebilst, ka subsidiaritātes princips nekādi neattiecas uz uzdevumu sadalījumu, kas paredzēts saistībā ar struktūrfondu pasākumiem, un līdz ar to — uz valsts organizācijas darbu.

⁸⁶ — Šī doma tiek atkārtota Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam pievienotā Protokola par subsidiaritātes principa un proporcionālītātes [samērīguma] principa piemērošanu 3. punktā.

VI — Tiesāšanās izdevumi

105. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram sprie-

dums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis otrs [lietas dalībnieks]. Tā kā Komisijas prasība ir apmierināma un tā ir lūgusi tiesāšanās izdevumus piespriezt atlīdzināt Portugāles Republikai, minētajai valstij ir jāuzliek pienākums atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

VII — Secinājums

106. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ierosinu Tiesai:

- 1) atzīt, ka, izveidojot un saglabājot spēkā procedūru atbalsta piešķiršanai no Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības nodaļas, kas paredz tādu nodevu maksāšanu, ar ko nepamatoti samazina Kopienas finansējumu, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Padomes 1988. gada 19. decembra Regulas (EEK) Nr. 4253/88, ar ko paredz īstenošanas noteikumus Regulai (EEK) Nr. 2052/88 attiecībā uz dažādu struktūrfondu, kā arī struktūrfondu un Eiropas Investīciju bankas, un citu pastāvošo finansēšanas instrumentu darbības koordināciju, 21. panta 3. punkta otrā daļa redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 1993. gada 20. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2082/93.
- 2) piespriezt Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.